
Dossier pedagògic

Una imatge que engoleix, que xucla

Aquest dossier acompanya l'exposició *Una imatge que engoleix, que xucla*
(16 d'abril - 7 de juny de 2026) a l'Espai d'Arts de Roca Umbert

L'objectiu del dossier és posar a l'abast del professorat propostes per treballar a l'aula abans
i després de fer l'activitat educativa a Roca Umbert

Conceptualització del programa educatiu i del dossier a càrrec de l'artista i medidora Auri Alós
Visites i tallers impartits per l'equip de Doble Via

Organitza:

Amb el suport de:

DOSSIER PEDAGÒGIC PER AL PROFESSORAT

QUÈ FAREM A ROCA UMBERT?

Aquesta activitat educativa és dirigida a l'**alumnat de secundària i batxillerat**, amb possibilitat d'adaptar l'activitat per a tercer cicle de primària.

Aquesta posa en qüestió la mirada com a acte aparentment neutre, i la situa com a experiència entre el cos, la percepció i el desig.

Durant la **visita guiada a l'exposició**, l'alumnat descobrirà una mirada descentrada, atenta als marges, als buits i a allò que sovint queda fora de camp.

A partir de les obres, es despleguen petites accions i preguntes que desplacen l'atenció cap a l'experiència corporal: mirar de reüll, sostenir la incertesa del que no es veu del tot, o indagar en què ens fan les imatges més enllà del que mostren.

El taller planteja el dibuix com un espai d'experimentació on la mirada deixa de ser el centre i es desplaça cap al cos, el gest i la relació amb els altres.

A través de pràctiques com el dibuix a cegues o el dibuix guiat per altres, es qüestiona la idea de control i d'autoria individual, i s'obre el procés al que és imprevis, compartit o desbordat.

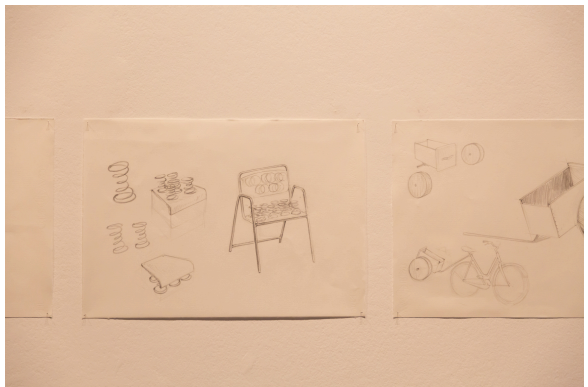
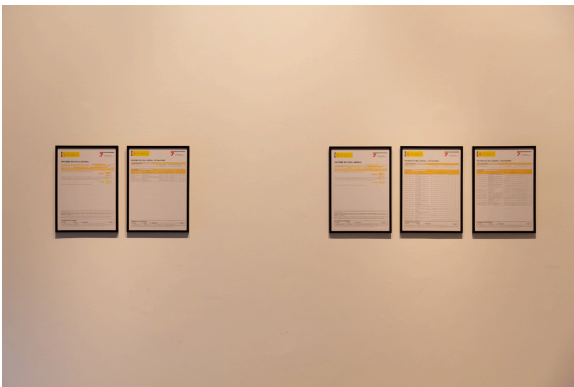
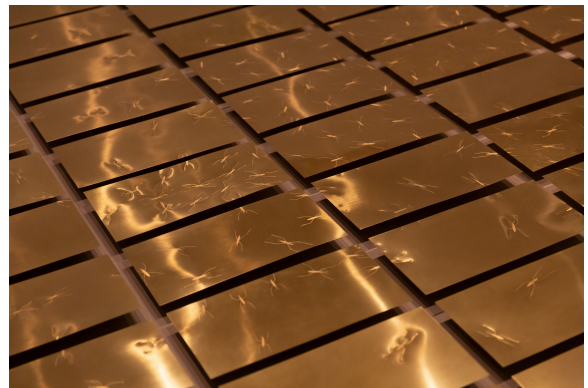
OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

- Desenvolupar una **mirada crítica i conscient**.
- Explorar les possibilitats del **dibuix i de la pràctica artística com a processos oberts d'investigació**, en què la incertesa i la pèrdua de control esdevenen formes legítimes de coneixement del món.
- Fomentar la **consciència corporal** en els processos de percepció/creació.
- Potenciar **formes de treball col·laboratives** que qüestionin la noció d'autoria i afavoreixin la interdependència i l'escolta.
- Apropar l'alumnat a **pràctiques artístiques contemporànies** que desborden els llenguatges tradicionals.
- **Afavorir la capacitat d'expressió simbòlica** a través de llenguatges no exclusivament verbals ni literals.

CONTEXT CONCEPTUAL I TEMÀTIC

Vivim en un context saturat d'imatges, en què sovint la mirada opera de manera accelerada i poc reflexiva. Aquesta proposta artística busca obrir espais d'experiència on mirar sigui també sentir, dubtar i legitimar la possibilitat de no acabar d'entendre.

L'exposició proposa pensar la imatge com un organisme actiu, amb capacitat d'afectar i de ser afectat. S'hi planteja una relació en què les imatges incideixen directament sobre els cossos: poden atraure, incomodar, absorbir o, fins i tot, generar absència. Aquesta perspectiva dialoga amb plantejaments filosòfics contemporanis que qüestionen l'ocularcentrisme, la centralitat de la visió com a forma privilegiada de coneixement i reivindiquen una mirada més situada, encarnada i sensible.

ACTIVITATS A L'AULA PRÈVIES A LA VISITA

Es proposen tres activitats independents i opcionals, que es poden fer de manera aïllada o combinada.

1. **Mirar no és entendre**

Objectiu:

- Desplaçar les expectatives habituals sobre què vol dir mirar, entendre o representar i introduir la percepció com un procés parcial, selectiu i sempre incomplet.

Metodologia:

Es mostra a l'alumnat una imatge durant uns segons (pot ser una obra artística, una fotografia o una part de la seva quotidianitat). Després es retira i es convida a recuperar-la de memòria, sense tornar-la a veure.

Les preguntes que poden guiar aquesta dinàmica poden ser:

- Què queda després de la desaparició de la imatge?
- Què recordes amb més intensitat?
- Què s'ha esborrat immediatament?

Es torna a mostrar la imatge amb una consigna desplaçada:

- Observar només un fragment
- Atendre exclusivament el fet marginal, secundari o perifèric

2. **El món no visible**

Objectiu:

Ampliar la noció de realitat i d'imatge més enllà del visible, incorporant el que és latent, intuït o no representable com a part del món.

Metodologia:

Es planteja una pregunta oberta al grup:

“Què forma part de la realitat, encara que no es pugui veure?”

A partir d'aquí es genera una conversa o llista col·lectiva. Poden aparèixer:

- emocions i estats interns
- vincles, relacions i afectes
- processos invisibles (treball, cura, esforç, transformació)
- allò que es percep de manera indirecta o intuïtiva

Opcionalment, es pot convidar l'alumnat a intentar donar forma ràpida a algunes d'aquestes idees (a través de petits esbossos), com a exercici d'aproximació al que no té forma estable.

3. Les imatges ens afecten

Objectiu:

Reconèixer la imatge com un agent actiu que produeix efectes en la percepció, el pensament i l'experiència corporal.

Preguntes:

- Hi ha imatges que t'hagin impactat emocionalment de manera intensa?
- Recordes alguna imatge que et generi incomoditat, atracció o rebuig?
- Les imatges són només objectes de contemplació o també produeixen efectes (desitjables o no) sobre nosaltres?

Es pot vincular amb entorns propers, com les xarxes socials, els videojocs, el cinema o la publicitat, per reconèixer la presència constant i activa de les imatges en la vida quotidiana.

ACTIVITATS A L'AULA POSTERIOR A LA VISITA

Aquestes activitats permeten consolidar l'experiència viscuda durant la visita, transformant-la en coneixement i establint connexions amb altres àmbits del currículum.

1. Una imatge recuperada

Objectiu:

Entendre la memòria com un procés actiu de reconstrucció parcial, selectiva i subjectiva.

Metodologia:

L'activitat es proposa recuperar una de les obres o moments de la visita a l'exposició a partir de la memòria, sense cap mena de suport visual o documental.

El dibuix es realitza des de la reconstrucció imaginada del record, acceptant que aquest és sempre incomplet i inestable. Es busca explorar com la imatge es transforma quan ja no està present.

Durant el procés, es poden incorporar **estratègies** com:

- Deixar **zones en blanc** com a espais d'oblit o incertesa
- **Incorporar text** per assenyalar allò que no es recorda o no es pot reconstruir
- Permetre **deformacions, desplaçaments o invencions** com a part legítima del record

Aquesta activitat fa valdre la memòria com un espai creatiu, on el buit, l'error i la imaginació no són mancances, sinó que desplacen aquesta idea per a presentar un potencial per a la imaginació.

2. El cos sense autoria

Objectiu:

Desarticular la imatge del cos com una unitat estable i reconeixible, i explorar noves formes de construcció d'imatge a partir de la fragmentació, la rearticulació i la imaginació col·lectiva.

Metodologia:

La proposta es desenvolupa en dues fases complementàries:

<p>Primera fase: rastre del cos</p> <p>En petits grups, l'alumnat treballa a partir del seu propi cos com a matèria primera. Sobre paper, es ressegueixen amb llapis els contorns de diferents parts del cos, escollides de manera lliure.</p>	<p>Segona fase: composició col·lectiva</p> <p>Amb totes les formes generades, el grup classe construeix una o diverses figures a través de la seva combinació, superposició i reorganització. Aquest procés dona lloc a cossos híbrids o monstruosos que no responen a una anatomia realista.</p>
---	--

Finalment, es convida l'alumnat a elaborar possibles relats, noms o significats per a aquestes figures:

- Quina mena de cos és aquest?
- Com es mou o habita el món?
- Què ens diu o què representa?

3. El món imprès

Objectiu:

Entendre el dibuix com a registre material i sensible de l'entorn, desplaçant la idea de representació cap a la noció de rastre, contacte i empremta.

Metodologia:

La pràctica consisteix a explorar l'espai de l'institut (o altres entorns

familiars per a l'alumnat) a través de la tècnica del frottage, entenent-lo com una manera de captar allò que habitualment no es consideraria "imatge", però que sense dubte és una impressió fidel de les formes que ens envolten.

Es treballa a partir de **superfícies diverses**: taules i cadires, parets i sòls, objectes quotidians de l'aula o del centre.

Amb aquestes impressions, es genera un **conjunt de fragments** que es poden:

- combinar
- superposar
- reorganitzar